

คำวินิจฉัยของ นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

๒. พรรคไทยเสรีมีหนังสือที่ ทสร. ๕๖๑๒/๒๕๕๕/๐๑๐๐ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ส่งรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคไทยเสรี เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยเสรี และขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคไทยเสรีแจ้งต่อนายทะเบียนแล้วเห็นว่า ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง และมีข้อสังเกตว่าลายมือชื่อตามบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปีพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ หลายรายมีลักษณะคล้ายกับลายมือของบุคคลเดียวกัน นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคไทยเสรีจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมและมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร ปัตตานี พิจิตร โลก ศรีสะเกษ และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่พรรคไทยเสรีแจ้งรายชื่อว่าผู้เข้าร่วมประชุมมีภูมิลำเนาอยู่ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแทนนายทะเบียนพรรคการเมือง

๔. พรรคไทยเสรีมีหนังสือที่ ทสร. ๕๖๑๒/๒๕๕๕/๐๑๐๘ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ขอผ่อนผันการส่งเอกสารไปเป็นภายในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากคอมพิวเตอร์ขัดข้อง และต้องดำเนินการเรื่องทะเบียนสมาชิก และเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ พรรคไทยเสรีได้ชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติม

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคไทยเสรี ซึ่งแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ของพรรคไทยเสรี และจากข้อเท็จจริงที่มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่าผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อ ที่พรรคไทยเสรีแจ้งว่าเป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคครั้งดังกล่าว และส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๑๕ คน ไม่ทราบเรื่องการประชุม ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อ และผู้ที่ปรากฏชื่อ ในบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๐ คน ได้รับหนังสือประชุมเมื่อเลยกำหนดเวลาประชุมไปแล้ว ไม่ได้เข้าร่วม ประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อ

๖. เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเสรีซึ่งมีหน้าที่ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไป ตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ กล่าวคือ พรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม ข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๖๕ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๒ ข้อ ๗๓ และข้อ ๑๐๔ จึงเป็นการ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ เมื่อพรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการประชุมใหญ่การแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเป็นกิจการ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคเป็นการไม่ดำเนินการตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๗. ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ มีคำสั่งให้รับ คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งแจ้งนายทะเบียน พรรคการเมือง และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคไทยเสรี ในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

๘. พรรคไทยเสรี โดยนายนิศย์ สรสิทธิ์ หัวหน้าพรรค (ผู้ถูกร้อง) มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ชี้แจงว่า ขอรับสารภาพทุกข้อกล่าวหาและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคโดยเร็วตามที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอ

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ “เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๖ “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๓ “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๕ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการวินิจฉัย

กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยเสรีเนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ ตามคำร้องของนายทะเบียน พรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคไทยเสรี และจัดไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ พรรคไทยเสรีส่งรายงานการประชุมพรรคแจ้งเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และขยายเวลาดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจเอกสารที่พรรคไทยเสรีรายงานไป พบว่าเอกสารดังกล่าว ไม่น่าเชื่อว่าพรรคไทยเสรีมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๕/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ อย่างถูกต้อง เพราะรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมหลายรายมีลักษณะคล้ายกับลายมือคนเดียวกัน นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้หัวหน้าพรรคไทยเสรีส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร ปัตตานี พิชณุโลก ศรีสะเกษ และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพรรคแจ้งว่าผู้เข้าร่วมประชุมมีภูมิลำเนาอยู่ สอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมพบข้อเท็จจริงว่า พรรคไทยเสรีไม่ดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคหลายข้อ จึงถือได้ว่า

ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เมื่อพรรคไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ ซึ่งมีกิจกรรมหลายประการต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี จึงเป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา ๒๕ ด้วย ถือว่าเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทยเสรีตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

จึงวินิจฉัยว่า อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ยุบพรรคไทยเสรี

นายผัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ